

baade i 1 og 2 Aar, hvorefter Embedet bliver nedlagt, og han søger fast Ansættelse i en anden Plads. En saadan Mand vilde ifølge Anmærkningen blive udelukket fra at faa sin Konstitutionstid medregnet, og det vilde, synes jeg, være en paafaldende Uret. Vi se imidlertid, at der i den Skrivelse, der ledsager Anmærkningen, er udtalt det Forbehold, at man i saadanne særlige Tilfælde kan gaa udenfor Anmærkningens strenge Opfattelse af Konstitutionens Betydning, og jeg vil da haabe, at den højtærede Minister anvender denne humane Fortolkning, som Skrivelsen antyder.

Jeg skal dernæst gøre et Par Bemærkninger om de foreslaaede Bevillinger til Lærer- og Børnebogsamlinger. Jeg tror, de ville blive hilste med megen Glæde baade af Lærerstanden og i Kredse, hvor man skatter Folkeskolens Arbejde. Adgangen til at faa oprettet Bogsamlinger for Lærerne, bestaaende af Haandbøger og Bøger, der kunne tjene til at uddybe og udvide Lærernes Kundskabs- og Interessekreds, vil være af meget betydningsfuld Rækkevidde. Det vil blive et Led i de mange offentlige Foranstaltninger, man her til Lands har iværksat for at imødekomme Lærerstandens Trang til at uddybe sin Viden og følge med i Oplysningsarbejdet, i det Arbejde, som foregaar i de store Oplysningsværksteder. Der er det store Arbejde, som knytter sig til Statens Lærerhøjskole, som vistnok er noget ret enestaaende. Saa vidt jeg ved, findes der ikke i noget Land Mage til hele det Kursussystem, hvorved den danske Lærerstand udvikler sig videre og dygtiggør sig til sit Arbejde. Det er stor Ære værd, og Lærerstanden skylder Lovgivningsmagten stor Tak derfor. Hvad der her er foreslaaet med Hensyn til Bogsamlinger vil yderligere udfylde disse Foranstaltninger og gøre megen Gavn.

Endnu mere Pris sætter jeg paa Børnebogsamlingerne. Det er en Erfaring, som ældre Lærere ville have gjort, at under den megen formelle Læsning, under de mange trættende Læseøvelser og under den Lektielæsning, som Skolen ikke helt kan undgaa, skønt den heldigvis er betydelig formindsket, slappes Børnenes naturlige Vide- og Læselyst mange Gange i betænkelig Grad. De trættende Øvelser føre let ind i en Mekanik, hvorunder den egentlige Videlyst vegeterer og svækkes. Derfor have Lærere ofte søgt at modarbejde dette ved at faa startet en lille pædagogisk sammensat Bogsamling for at

kunne give Børnene en gavnlig og vækkende Fritidslæsning ved Udlaan fra saadanne Bogsamlinger. Det er ikke saa vanskeligt at faa en saadan Bogsamling startet, men det er meget vanskeligt at faa den vedligeholdt og fornyet, saaledes at Børnenes Interesse fremdeles kan knyttes til den. Jeg hilser derfor med Glæde, at Staten nu yder sit Tilskud dertil. Dét vil hjælpe til, at Børnene kunne faa en god og sund Fritidslæsning, og det vil styrke deres Videlyst og udvide deres Interessekreds og forhaabentlig hjælpe til, at de gaa ud af Skolen med Lyst til at se, høre og læse mere.

Jeg ønsker hertil at knytte en lille Bemærkning, som jeg haaber ikke vil blive tagen mig ilde op, da Friheden til at udtale sig ret omstændelig er tilmaalt meget liberalt i disse Dage, selv om Emnet ikke ligger lige klos op ad et Ændringsforslag. I de Motiver, der ledsage Forslaget om Børnebogsamlinger i Skoler, er der opredet en Ting, der har stor litterær Interesse, og det hører vist til det meget sjældne, at en Betænkning, selv en Finanslovbetænkning, indeholder Ting, som mangfoldige Mennesker sætte Pris paa at erfare. Det paagældende Stykke har baade litterær og endog personalhistorisk Interesse. Man har nemlig sat dette Forslag i Forbindelse med, hvad der skete her i Danmark for omtrent 100 Aar siden under Frederik VI, da man søgte at skaffe Almueskolen et godt Læsestof. Man søgte da at udbrede de to gamle nordiske Folkekroniker, oversatte af Grundtvig, nemlig Saxos og Snorres velbekendte Kroniker. Omfanget af denne Bestræbelse, som er vanskelig at oprede, og som, saa vidt jeg ved, slet ikke fuldt ud har været opredt, findes meget interessant oplyst her i en Skrivelse fra Rigsarkivaren under Bilag 1, Sp. 225. Men det interessanteste er, at der her ligefrem gøres et litterært Guldfund, idet man optrykker en Skrivelse, Bilag 2, som Grundtvig aabenbart har forfattet, det røber Stilen tydeligt nok, en Skrivelse, som er et meget værdifuldt Bidrag til at forstaa en mærkelig Overgang i Grundtvigs Forfatterskab. Efter i de første 10 Aar af Aarhundredet at have betraadt den videnskabelige Bane i nordisk Oldkyndighed, forlod han denne Vej, hvor hans Navn allerede var blevet berømt, og hvor han havde Udsigt til at naa vidt indenfor den lærde Verden. Resolut brød han af for at vende sig til det folkelige Forfatterskab, det folkevækkende og oplysende Arbejde. Jeg vil ingenlunde sige, at der ikke har foreligget